

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Harrer Ferenc*
Cím: *Hogyan kell „leépíteni”
Budapestet*

Forrás: *Pesti Napló*

Bn 1924. 12. 23.

(Old)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

„1924”

Személy

Helyszám

Hogyan kell „leépíteni” Budapestet?

Írta: *dr. Harrer Ferenc ny. alpolgármester*

A főváros vezetését ma elsősorban a belügyminiszternek ama rendelete foglalkoztatja, mely kötelezővé teszi, hogy igazgatási gépezetének egyszerűsítésével a személyzet létszámát csökkentse. A parancs igen nyomós, mert az a szankciója, hogy a miniszter esetleg közvetlenül fog intézkedni. A rendelet alapelve, amely szerint a létszámesökkentés az igazgatási apparátus keresztülviendő egyszerűsítéséből — egyes ügyosztályok összevonásából, a feltétlenül nem szükséges hivatalok, intézmények, üzemek, közigazgatási szervek megszüntetéséből folyják, önmagában helyes; de nem fogja meg a kérdést a gyökerénél. Gépek a tőlük várt munkának megfelelően szerkesztendők meg. Az eljárást kell tehát mindennek előtt a közdolgok intézésének egész vonalán egyszerűsíteni. Persze e téren, legalább is ami a szorosán vett közigazgatást illeti, az államkormányzatnak kellene elüljárni, de kétségtelen, hogy a fővárosnak munkája egyszerűsítésére saját körében is igen nagy lehetőségei vannak.

Ami már most az igazgatási gépezet egyszerűsítését, vagyis a dologi leépítést illeti, a belügyminiszter szerint legegyszerűbbnek látszanék, ha a főváros központi igazgatásának szervezete lehetőleg ama keretek közé térne vissza, amelyben az 1910 és 1911. években végrehajtott szervezeti változások előtt volt. Mit jelentett azonban ez a szervezeti reform? Három sarokpontja volt: az ügyosztályok szaporítása, a mérnöki hivatalnak az ügyosztályokba való beolvasztása és a központi kezelőhivatalnak az ügyosztályok közt való megosztása. Az ügyosztályok szaporítását a világvárossá lendült Budapest megsokasodott és elmélyült feladatai okolták meg; előfeltételei voltak nagyszabású tervek, expanzív végrehajtó munka, rátermett s már kipróbált vezetők. A mérnöki hivatal beolvasztása a műszaki természetű ügyeknek közvetlenebb intézését kívánta biztosítani és

kísérletül szolgált a szakigazgatásnak az egyetemes igazgatással szemben való kipróbálására. A kezelőhivatal decentralizációja pedig meggyorsította a felek kiszolgálását.

*

Hogy akarják ezt a rendszert leépíteni? Már mint befejezett tényről hallunk, az ügyosztályok kezelőirodáinak megszüntetéséről és a régi központi kezelőhivatalnak újból való felállításáról; emlegetik a műszaki ügyosztályok felhagyását és a mérnöki hivatal

visszaállítását is, ugyanakkor a tisztifőorvos ép a leépítés légkörét itéli alkalmasnak arra, hogy a szakigazgatás követelésének zászlaját a közegészség mezején kitűzze. Legkevesebbet hallunk az ügyosztályok számának csökkentéséről s inkább csak pártérzelemből hangzanak el balról és jobbról szavak az ügyosztályok szaporításával szoros összefüggésben szervezett és tagadhatatlanul csak az időbeli perspektíva mellett megokolt harmadik alpolgármesteri állás megszüntetéséről. Pedig a közérdek, de meg a logika is, fordított gondolatmenetet kíván. Aki a fővárosi igazgatás mai eredményeit nézi, kívül mást nem lehet látni, abban okvetlenül meg kell érlelődnie a meggyőződésnek, hogy az ügyosztályok valamilyen összevonása helyén van (Bécs városának igazgatását ma nyolc ügykörvezető irányítja); ezzel feleslegessé válik a harmadik alpolgármesterség is. A műszaki ügyosztály a műszaki természetű ügyek intézésének mindenesetre egyszerűbb szervezeti formája s így a létszám szempontjából is csak kedvezőbb lehet, mint külön mérnöki hivatal és külön ügyosztály. Más kérdés az, ami nem tartozik ide s ezért nem is akarunk most vizsgálni, hogy a műszaki ügyosztá-

lyok felállítását az igazgatás jósága szempontjából igazolta-e a tapasztalat. A tisztifőorvos említett indítványának megbírálásánál ennek kellene érvényadónak lennie. A mérnöki hivatal visszaállítása inkább arra látszik alkalmat adni, hogy három műszaki ügyosztály látszólagos megszüntetésével a többi ügyosztály inkább megmenthető legyen. A kezelés rendszere pedig a létszámapasztás szempontjából közömbös. Nem lenne az, ha valamely ügyosztályban nem volna annyi munka, amely a minimális kezelőszemélyzetet folytatólagosan leköthetné; ebben az esetben azonban az ilyen ügyosztálynak nincs létjogosultsága. A közönség szempontjából a decentralizált kezelés mindenesetre jóval előnyösebb.

*

A létszámesökkentésre, a személyi leépítésre vonatkozólag a belügyminiszter leirata más irányelvet, mint azt, hogy új embereket nem szabad alkalmazni, nem tartalmaz. Illetékes városi híradás szerint azonban elsősorban az önkéntesen jelentkezőket, másodsorban pedig a betegeseket fogják elbocsátani. A legheylesebb létszámesökkentési elv bizonyára: a természetes kiválások megvárása és új emberek alkalmazásának mellőzése; bár az utóbbinak

egészen merev keresztülvitele talán még közszempontból sem kívánatos. Ez a megoldás mindenesetre hosszabb időt követel és kemény gerincet tételez fel a végrehajtó tervnél. Mivel az előbbi kívánni, az utóbbi megtalálni bajos rendszerint sor kerül a mesterséges beavatkozásra. Ilyenkor azután, ha nincs éppen politikai leszámolásról szó, úgy szokták a kérdést megoldani, erre vall a főváros jelzett terve is, hogy az önként jelentkezők elbocsátása az emberiséget, a betegek a hivatal érdekét szolgálja. Pedig az alkalmatlanok menesztésén kívül van e kérdésben a közérdeknek egy sokkal fontosab, pozitív oldala is: az értékeknek a megtartása. Az önként jelentkezők elengedése többnyire a kiválók távozását jelenti, hisz ők tudnak az életben másként is elhelyezkedni. Persze ahhoz, hogy ezek az értékek a köz ja-

vára maradéktalanul érvényesüljenek, ehhez több kell, mint visszatartás — megbecsülés is.

A főváros letűnt kormányzatának a leépítésre bőven volt ideje. Amikor munkába fogott, már láthatta, hogy a reá maradt igazgatási apparátust nem fogja tudni kihasználni. Politikai zelotizmusa elég keményre tette arra, hogy a város alkalmazottait garmadával tegye ki állásaikból. A megmaradt személyzetel, ennek megfelelő kihasználásával, a minden napi közigazgatás feladatait, másról úgy sem volt szó, azért elláthatta volna. Mégpedig

saját elvei teljes érvényesítésével. Reá a trianoni beözönlés sem kényszerített alkalmazottakat. Egészen fölösleges volt tehát a politikai klubjainak előszobáin át a törtétek áradatát a halódó munkahelyekre beereszteni és a város óriási megterhelésével a mostani leépítési problémának az alapját megvetni.

Ezúttal a leépítés legalább nem politikai szempontok szerint igazodik. Csak azután az érdekelték fekete Péter játékának ne az igazgatás szervezete vallja a kárát.